

Aloite: Maakunnallinen joukkoliikennelippu

Tampereen seudun joukkoliikenteen ja Nyssen kehittäminen ovat luoneet yhtenäisen ja toimivan lippu- ja maksujärjestelmän Tampereen kaupunkiseudulle. Seudun lähijunaliikenne on kokeilun myötä tullut osaksi samaa järjestelmää. Esitämme, että koko maakunnan alueelle tulee saada yhtenäinen joukkoliikennelippu. Joukkoliikennelippua voitaisiin kehittää huomioiden matkaketjut kokonaisuudessaan, mikä osaltaan vaikuttaisi haja-asutusalueen liikkumisen mahdollisuuksiin. Laki liikenteen palveluista (320/2017) mahdollistaa uudenlaisten, eri liikennemuodoista koottujen ja sujuvien matkaketjujen tarjoamisen kuluttajille.

Tampereen seudun joukkoliikenneviranomaisen alueella on nivottu yhteen maankäytön ja joukkoliikenteen kehittämistyötä. Pirkanmaan ELY-keskuksen joukkoliikenteen palvelutason määrittelyssä 2020-23 kuvataan palvelutasomäärittelyn kautta joukkoliikenteen kokonaisuutta. Mikäli kunnat ovat mukana nykyisessä Nysse-yhteistyössä ne maksavat osuutensa myös ELY-keskuksen sopimusliikenteen kustannuksista. Muut kunnat päättävät osallisuudestaan tapauskohtaisesti ja kunnat maksavat suuria kustannuksia joukkoliikenteestä koulukuljetusten kautta. Erilaisia kuljetustarpeita on rahoitettu vuoden 2018 helmikuun tietojen mukaan Pirkanmaalla 76 miljoonalla eurolla (sisältänen mm. sote-kuljetukset, koulukuljetukset ja avoimen joukkoliikenteen). Kokonaisuudesta $\frac{3}{4}$ pohjaa kuntarahoitukseen. Asiakasmaksut ovat vain pieni osa kokonaisuutta.

Haasteena on ilmennyt eri toimijoiden vähäinen yhteistyö ja liikkumisen toimivuuden kokonaisuuden hahmottaminen. Siksi asia liittyy Pirkanmaan liiton kehittämistyöhön. Asiakkaiden mahdollisuuksiin liikkua vaikuttavat ainakin Tampereen seudun joukkoliikenne ja alueen kunnat, Tampereen kaupunkiseudun ulkopuoliset kunnat, liikennöitsijät, VR, KELA, liikennevirasto ja ELY-keskus. Haasteena on nivoa yhteen niin matkaketjujen toimivuus ja kustannustehokkuus, kuin asiakkaiden jouheva liikkuminen eri vuorokaudenaikoina ympäri vuoden. Tarvitaan siis toimiva kokonaisuus, mikä vaikuttaa matkustuskilometrien määrään, samalla kun kehittämistyön myötä asiakkaille tarjotaan lisämahdollisuuksia eri liikkumisen muotoja yhteen nivomalla.

Joukkoliikenteen kehittäminen Tampereen kaupunkiseudun ulkopuolella Pirkanmaalla on kytketty ajatukseen koulumatkojen ja pendelöinnin mahdollistamisesta. Esitämme, että kokonaisuuteen tulisi nivoa kehittämistyö, jossa erilaiset kulkumuodot ja toimijoiden tavoitteet nivotaan yhteen uudella tavalla. Koko matkaketjun huomioivaan maakunnalliseen joukkoliikennelippuun voisi sisältyä haja-asutusalueella matkakilometrit esimerkiksi taksilla joukkoliikennekäytävän varteen. Tarkasteluun tulisi ottaa kokonaiset matkaketjut, selvittää asiakkaan omavastuuhinnoittelu ja maakunnan joukkoliikenteeseen suunnattujen resurssien vaikuttavampi käyttö, jossa yhteistoiminta loisi synergiaa.

Esitämme, että maakunnassa selvitetään maakunnallisen uudenlaisen joukkoliikennelipun käyttöönottoa aloitteessa esitettyjen lähtökohtien mukaisesti. Tarvitaan seutuviranomaisen, maakunnan ja kuntien yhteistyömalli, mikä vähintään pitäisi sisällään kilpailutuksen muutoksia. Tarvitaan lisätietoja markkinaehtoisen joukkoliikenteen osalta. Olisi hyödyllistä tavoitella yhtenäistä, nykyaikaista ja yhteensopivaa lippu- ja maksujärjestelmää, sekä

hyödyntää digitalisaation mahdollisuuksia. Onnistuneen uudistuneen maakunnallisen joukkoliikennejärjestelmän hyötyjä koituisi esimerkiksi maakunnan matkailun kehittämisen osalta, aina ei tarvittaisi omaa henkilöautoa. Uusi joukkoliikennelippu tukee Pirkanmaan sitoutuneisuutta ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja HINKU-tavoitteita.

8.6.2020, Vihreä maakuntavaltuustoryhmä

Minna Sorsa

Pauliina Alenius

Henri Backman

Väinö Friman

Hannu Harju

Kati Kuusisto